

S I S T E R U N D E

Lørdag, 28. april 1945.

I havsnød.

Når mennesker er i havsnød, settes alt inn på redning. Alt som trengs av materielle verdier settes på spill og redningsmannskapet over sin død uten tanke på dødsrisiko. Som sjøfarende nasjon har vi utallige eksempler på det. For dem som overraskende er den en selvfølgelig plikt. Mennesker, som er i havsnød, skal hjelpes, så sant det finnes den minste sjans. Og man kan nesten si: Finns der ingen sjans, skal det gjøres et forsøk likevel.

Kan synet være et annet når et helt folk kommer i havsnød? Kan plikten til å hjelpe være mindre da? Blir prisen lettere for høy i et slikt tilfelle? Kan det være mulig at humanitetsbetraktninger da får en større plass?

Koran for at Norge kommer i den ytterste nød er stor. Krigsutviklingen i Tyskland tyder på at nasistene ikke økter å gi seg. Tyskland bryter snart sammen, men de tyske desperados, Hitler, Himmler osv., kjemper sin meningsløse vilje kamp videre. Det er da overhøyt fare for at de tyske styrker i Norge får ordre om å "kjempe til siste mann og siste patron". Hva en slik kamp vil komme til å koste i norske verdier og norske liv, kan vi ikke overskue. Men skjer dette, blir vi i sannhet et helt folk i havsnød.

I en slik situasjon vil Sverige komme Norge til hjelp med alt hva det eier av redningsmaterieill og -mannskap. Vi vil ikke tro annet. Vi ser på en slik situasjon som mennesket på det synkende vraket. De trygler ikke, de ber ikke. Det er ikke nødvendig. Spørsmålet er bare om hjelpen er nær nok og om det nødvendige redningsmaterieill er for hånden. Å forlate et skip og dets menneskap i havsnød blir sett på bare på en måte. Skal den dag komme, da Norge er i den ytterste nød, er vi ikke i tvil om at hele Sverige står ferdig til å gjøre hva gjøres kan for å hjelpe. Spørsmålet er bare om redningsmaterieillet er på plass. Eller m.a.o.: om den svenske krigsmakt er beredt. Ellers blir det lett for sent. Vi føler oss trygge på svensk vilje til å hjelpe når ødden truer oss, men vi føler oss ikke overbevist om det svenske folks evne til i dag å forestille seg hva det kan komme til å skje i Norge. Derfor kan de komme for sent.

Italia reiser seg.

Det som har foregått i de siste dagene i Nord-Italia viser at italienerne er i ferd med å reise seg etter lang tids avmaktighet. De har med rette lov til å være skuffet

for over det Bonomiroggeringen har måttet utrette i de månedene. Nord-Italia har vært fri. Etter den italienske befolkningsaktive innsats for å styrte Mussolini og få fred med de allierte i månedene før våpenstillstanden ble inngått, hadde alle ventet at befrielsen av Italia skulle gå raskt for seg med støtte i de regulære italienske armene. Men det viste seg at tyskerne raskt fikk hånd over stillingen, og erobringen av Italia ble en av de aller tyngste oppgaver for allierte armene har tatt på seg. Utviklingen etter kapitulasjonen fikk oss til å tvile på italienernes vilje og evne til å være med på å bryte fascistens makt i Europa.

Endå mere skuffet er vi kanskje blitt over den manglende evne italienerne tydeligvis har vist i retning av å bygge opp et nytt og demokratisk Italia. Ledelsen av det nye Italia er lagt i hendene på Bonomis regjering. Den selv representerer et lite "sosialistisk" mellomparti. I det befrie Italia har det politiske liv vist seg å bli meget kaotisk. Det er dannet et utall av partier. På Sicilia har det vært sterke tilløp til separatistiske bevegelser. Noen effektivt demokratisk organisasjon har italienerne således ikke måttet å bygge opp. Men den viktigste grunnen til dette er sikkert at Nord-Italia ikke har vært blant de befrie områdene. Det var i Nord-Italia den opposisjon blandt befolkningen begynte som til slutt tvang Badoglio og kongehuset til aksjon og førte til Mussolinis avgang. I Nord-Italia har de viktigste politiske partiene sin egentlige basis og derfor vil sikkert de menn komme som vil lede Italias skjebne for framtiden.

Før Mussolinis tid var italienerne et folk av hotellbud, turistguider og lirekassespillere. Rett nok fantes det også dengang og da særlig i Nord-Italia - dyktige industrifolk. Men statsstyret var umodent demokratisk og ikke-demokratiske bevegelser utnyttet den almindelige utilfredshet og Mussolini overtok statsstyret. Den viktigste innsatsen Mussolini gjorde var at han måttet å få italienerne til å bli en arbeidende nasjon. Alt dette skjedde på bekostning av den personlige frihet og hans politiske motstandere ble drept i landflyktighet eller kom i fengsel. Den økonomiske framgang var i midlertid påtagelig, og hvis det viser seg at hans etterfølgere ikke klarer å fortsette hans arbeid på det økonomiske og sosiale område, vil han og fascistmen komme i et fordelaktig lys i Italia.

Det er nettopp dette som har gjort den senere utviklingen i Sør-Italia så beklagelig. Vi må selvsagt være klar over at det i alle de befrikkede land er umåtelig vanskelig å drive gjenreisings- og saneringsarbeid, men vi kan ikke unnlate å trekke sammenligninger mellom Frankrike og Italia, og disse faller unektelig ikke ut til Italias fordel. Derfor er partisanens erobringer av de store Nord-italienske byene desto mere gledelig. Det tyder på at vi kan vente et sunt og sterkt Italia i en demokratisk europeisk etterkrigsverdenen.

Mobilisering av quislinger.

(Fortsett fra Tirsdags-nummeret.)

Mob-skjema nr. 7 er en mobiliseringskalender til bruk ved stabstjenesten og inneholder skjema til statistikk over framkompliktige. Det presiseres at rubrikken "framkompliktige" alltid skal være ajour.

DETTE SKJEMA ER OGSÅ MERKET HETTELIG - SOM ALLE DE ANDRE . KAN DET HJELPE?

Siste Runde ber om undskyldning for en beklagelig trykfeil i torisdagenummeret. Første side, annen spalte, tiende linje ovenfra skal selvsagt være massebevegelser, ikke nasibevegelser.

Nyhetsene fra London, 27. april kl. 18.30

Tyskland. I og med det historiske øyeblikk, motet mellom øst og vestfront, gir Siste Runde fra og med idag over til å kalle fronten: Tyskland.

General Eisenhower melder idag at russiske og amerikanske tropper den 26/4 har fått fast samband med hverandre. Forøvrig mottes framskutte avdelinger kl. 16.40 den 25/4. De tre store makter har gjennom Churchill, Stalin og Truman idag utsendt hver sitt offisielle budskap om begåvenheten. Motet fant sted ved Torgau ved Elben.

3 am. arme rykket igår kl. 18.00 inn i Østerrike i grenseomr. det mellom Tyskland, Østerrike og Tsjekkoslovakiet, og står 50 km. fra Linz. På dette avsnitt står Tolbuchins styrker bare 140 km. borte. Det ser ut til at tyskerne prøver å samle store styrker til kamp her. Leni går nord er amerikanerne rykket dypere inn i Tsjekkoslovakia. Am. er kommet 40 km. forbi Eger som ligger 60 km. vest for Pilsen. Malinovskis styrker rykker vestover forbi Brno. To am. armekorps har angått München og ryddet Ingelstadt 50 km. nord for München. 1 franske arme står 50 km. fra Østerrike.

De innbitte kamper om Berlin fortsetter. Tyskerne har nå bare et 16 km. langt og 10 km. bredt område igjen. Russerne har rykket inn i Moabit, har nådd fram til Moritz Platz og den nordøstlige hjørne av Tempelhof og står 1 km. fra Friedrichstrasse. Konges styrker i det sydlige Berlin har tatt Anhalter Bahnhof. Berlin er bare en rykende ruinhop og ser værre ut enn Stalingrad. Königswusterhausen sydøst for Berlin er inntatt. Briterne inntok igår

Bremen. Bare i havneområdet kjemper det ennå noen spredte tyske desperados. Nordøst for Bremen rykker briterne videre i retning av Hamburg. Taifunfly angrep igår ferger som forsøkte å unngå til Hamburg. Likeledes rettet all. fly angrep mot tyske troppetransporter til Danmark. Mosq.fly har angrepet Kiel og mål i nordøst-Tyskland. Russerne har erobret Stettin og har rykket over Oder og befinner seg allerede 30 km. vest for elva.

Goring er gått av, men ingen vet noe om de nærmere enkeltheter. Ritter von Greim er utnevnt til hans etterfølger. Den tyske krigskorrespondent general Ditmar er tatt til fange.

Norske flygere var med på bombingene av Berchtesgaden og uttalte at bombingene var et framrøkende presisjonsarbeid. Berchtesgaden så ut som det rene halvete.

Italia. Fra Italia kommer idag de mest sensasjonelle nyheter. Mussolini er tatt til fange av den italienske grensevakt mens han var på veg til Schweitz, i nærheten av Comosjøen. Alle de største nord-italienske byene er forlatt av tyskerne og friskarene har overtatt makten. Dette gjelder bl.a. Imperia, San Remo, Savona, Acquia, Milano, Genova, Brescia, Como, Torino, Alessandria, Ventiniglia, Pavia. De all. styrker av 5. og 8. arme rykker raskt nordover, og har inntatt byene Piacenza, Verona, Parma, har forsært elva Adige og inntatt Legnago. En annen avdeling rykker fram i retning av Genova og det meldes at styrkene allerede er kommet inn i byen. Det er tatt 60.000 fanger i Italia siden offensiven begynte. De tyske krigsskip som befalt seg i Genova har også overgitt seg. Friskarene skal beholde administrasjonen av de befrikkede byer inntil de all. kommer.

Norge. Britiske fly har angrepet fiendtlige fly utenfor sørlandskysten. 2 handelsskip ble satt i brann.

Frankrike. Petain ankom idag som fange til Paris og ble mottatt av general Koenig. San Fransisco. Utenriksminister Eden talte formiddag ved San Fransisconkonferansen. Utenriksministeren poengterte at dette ikke var noen fredskonferanse. Landene må, uttalt han videre, finne midler til å ordne sine mellomvænder på fredelig basis og dette var den siste sjans verden hadde. Man måtte kunne arbeide seg fram og finne alment godkjente regler til å vinne freden. Framfor alt måtte den mellomfolkelige sikkerhet trykkes, og opptaket til dette må gjøres nå.

Norgesnytt.

Statsbanene har en eneste brukrah som er effektiv ved montering og større reparasjoner på bruer. Den ble rekvirert av tyskerne etter sprengningene på Roros- og Dovrebanen. Resultatet ble at den havnet i en elv og ble liggende der.